

Fra jern til plastic

Er du træt af at glo på de gamle, tykke varmerør, som løber langs gulve, lofter og vægge – så fjern skidtet, og fræs nye pex-rør ind i væggen. Det er slet ikke så svært, som det lyder – og det er en utrolig billig løsning.

Det er ikke mange år siden, at rørene i et centralvarmeanlæg udelukkende var af jern eller kobber. Men inden for få år har de såkaldte pex-rør (plastrør) stort set overtaget markedet for rørinstallationer i boligen.

Der er nemlig flere fordele ved plastrør: De kan anvendes, uanset hvilken type rør og dimension dit varmeanlæg er bygget op over; du kan få alle typer fittings, så du kan koble rørene til det eksisterende system – og så er pex-rørene både billigere, lettere og hurtigere at arbejde med end de traditionelle rørtyper.

I forbindelse med en ombygning af et køkken valgte vi at lave en skjult installation af varmerørene. Tidligere lå de

tykke jernrør frit tilgængelige, men ved at lægge nye plastrør (med iltspærre) ind i væggen opnåede vi ikke bare at gemme installationen af vejen – køkkenelementerne kunne rykkes ind til væggen, uden at vi skulle skære ud i skabe og bordplade.

Godkendte materialer

Når der er tale om skjulte installationer, er det vigtigt, at rør og fittings holder – og ikke mindst holder tæt. Og selv om der ikke er noget lovkrav ved centralvarmeinstallationer, er det en god sikkerhed, at du køber materialer, som er VA-godkendt (vand og afløb). Det er din garanti for, at materialerne er blevet kvalitetstestet.

VIGTIGT!

Inden du går i gang

Tøm vandet af anlægget. Fremgangsmåden er forskellig fra installation til installation, men er du i tvivl, kontakt en vs-kyndig eller en, der har prøvet det før. Husk også at slukke for fyret – ellers risikerer du, at det brænder sammen.

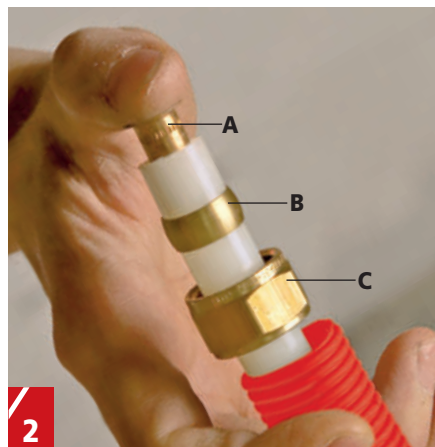
Du må ikke røre ved brugsvandet

Installationsmæssigt er der ingen forskel på centralvarme og brugsvand. Men da sidstnævnte kræver autorisation, skal du overlade arbejdet til en vs-installatør.

Skjul røret i væggen

Når anlægget er tomt for vand, er du klar til at koble radiatoren fra og fjerne de gamle jernrør. Det er en ganske simpel operation, hvor det eneste, du får brug for, er en stor skiftenøgle og en rørtang.

Når du samler pex-rør med fittings, skal du skubbe bøsningen (A) helt ind i røret. Og husk, at skæreringen (B) placeres så langt inde, at røret kan nå ned i bunden af niplen, inden omløberen (C) skrues på og spændes godt til.

Pex-røret tilsluttes, hvor rørene til den gamle radiator sad fast. Her har vi valgt at gå et stykke tilbage i installationen, så vi kan skjule rørene oppe under et nedhængt loft, som vi skal montere senere.

Det gamle varmerør kobles sammen med pex-røret med skærefittings. Hvis pex-røret skal mures ind i væggen, skal det trækkes gennem et tomrør (det røde riflede rør på billedet). Husk, at pex-røret skal have iltspærre (et alumellemlag, som sikrer formstabilitet), hvis røret bruges som varmerør.

TIPS

Køb materialerne på nettet

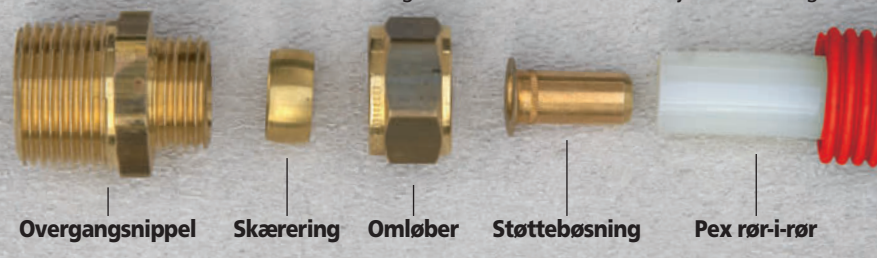
Pex-rør og fittings kan købes i de fleste byggemarkeder. Men der er mange penge at spare, hvis du går på nettet. På www.billigvvs.dk kan du fx købe pex-rør i ruller a 25-30 m for under 500 kr. – fittings koster 40-50 kr. pr. sæt.

Fra jernrør til pex

Skæreringsfittings består af tre dele: en omløber, en skæring samt en overgangsnippel. Omløber og skæring skal passe til størrelsen på pex-røret. Niplen varierer afhængigt af størrelse og type på det rør, som pex-røret skal sluttes til. Niplen findes som overgang oppe fra 1" rør ned til 15 mm pex-rør og mange varianter derimellem.

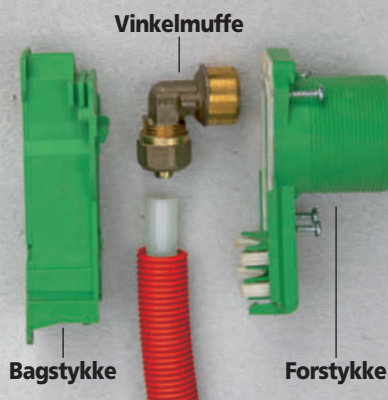
Støttebøsning hedder det lille rørstykke, som monteres i enden af pex-røret, og som sikrer en tæt og stærk samling. Bøsningen skal passe præcist til dimensionen på pex-røret. Du skal også sikre dig, at bøsningen har en bred krave. Der findes også bøsninger med lille krave – de er beregnet til kobberør.

Pex-rør i tomrør. Skjulte installationer kræver, at pex-røret trækkes i et "tomrør". Det er et ekstra rør, som pex-røret løber inden i. Pex- og tomrør købes samlet eller hver for sig. **Husk!** Tomrøret skal løbe ubrudt igennem hele den skjulte strækning.

Dåsen

Pex-dåse til indmuring består af en samlet eller todelt plastdåse. Ved indmuring skæres forstykret i plan med væggen. Til pladevægge (fx gipsvægge) findes en ekstra krave, som skubbes ud over dåsens krave, på ydersiden af væggen (ikke vist på billedet).

Rillerne til pex-rørene i væggen kan du skære med en vinkelsliber. Allerbedst kan du leje en rillefræser, som fræser rillen færdig på en gang. Den har også indbygget udsugning – for det støver meget, når du skærer i murværk.

Ved hjælp af de grønne pex-dåser kan du mure tilslutningerne ind i væggen. Også her har vi skåret for med vinkelsliber og hugget ud med mejsel. Det er fuldstændigt samme princip, som når du monterer eldåser.

Pex-dåsen skrues eller sømnes fast til væggen, så den ikke hænger og flager, når du skal samle pex-røret og de forskellige skærefittings. Til sidst lukkes udkæringen med mørtel, og væggen pudses op.